

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 81

гр. София, 04.11.2024 г.

ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД в закрито заседание на четвърти ноември през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: бриг. генерал РУМЕН ЛЮБ.
ПЕТКОВ

Членове: полк.ЛИДИЯ П. ЕВЛОГИЕВА
полк.ЮЛИЯН В. БАНКОВ

като разглежда докладваното от бриг. генерал РУМЕН ЛЮБ. ПЕТКОВ
Въззивно частно наказателно дело № 20246000600062 по описа за 2024
година

образувано по частен протест от капитан Евгения Щъркелова - прокурор при ВОП – С.
срещу Определение № 22/07.08.2024 г., постановено по ЧНД № 70/2024 г. по описа на
Военен съд – С..

Производството е по чл. 243, ал. 7 от НПК в касационната му фаза.

С протестираното определение състав на С. военен съд е отменил постановление от
02.07.2024 г. на прокурор при Военно-окръжна прокуратура – С., с което е прекратено
досъдебното производство № г. по описа на ВОП – С. и е върнал делото на
прокуратурата за допълнително разследване.

В законоустановения срок е постъпил частен протест, в който се твърди, че определението
на първоинстанционния съд е неправилно и се прави искане същото да бъде отменено.

Счита се, че ВОП – С. е изпълнила указанието, дадено с определение № 44 от 24.06.2024г. по
ВЧНД № 30 по описа на Военно-апелативен съд. Твърди се, че в постановлението са
изложени аргументи относно становището за липса на престъпление по смисъла на чл. 379а
и чл. 372 от НК, като въз основа на извършения анализ на доказателствата по досъдебното
производство настоящият държавен обвинител е изразил своето становище за липсата на
съставомерни елементи от състава на престъпленията по глава тринадесета от НК и в
частност по чл. 378, ал. 2, пр. 1, вр. ал. 1, пр. 1 от НК, чл. 379а и чл. 372 от НК.

Счита се, че от събраната доказателствена съвкупност не може да бъде направен категоричен извод за наличие на извършено престъпно деяние по Глава тринадесета от НК.

Твърди се, че изричането на клетви не може да бъде определено като „насилствено или непристойно действие, грубо нарушаващо войсковия ред и изразяващо явно неуважение към войската му чест и достойнство“, тъй като явно неуважение към войската чест и достойнство на военнослужещ има когато деецът с действията си изразява открито висока степен на пренебрежение към личността на военнослужещия и установения войсков ред.

За да се произнесе, Военно-апелативния съд в настоящия състав взе предвид следното:

Хронологично досъдебното производство се е развило по следния ред.

Досъдебно производство №, пр. пр. №/2022 г. по описа на ВОП - гр. С. е образувано с постановление на прокурор при Военно-апелативна прокуратура и водено за това, че на 18.10.2022 г. от сектор „.....“ в ЦППО в НВУ обидил лице по чл. 371, б. „а“ от НК, а именно М. И. - началник Сектор „.....“ в ЦППО на НВУ, в негово присъствие, с репликата „Да пукнеш дано, болест да те яде, проклинам те“, като е посочено, че деянието е извършено от подчинен срещу началник - престъпление по чл. 378, ал.2, пр.1, вр. ал.1, пр.1 от НК.

С постановление на прокурор при ВОП-С. от 21.02.2024 г. досъдебно производство №, пр. пр. №/2022 г. по описа на ВОП - гр. С. е прекратено на правно основание чл. 243, ал.1, т.1, вр. чл. 24, ал.1, т.1 от НПК. Препис от постановлението за прекратяване е изпратен на ... М. В. И., който, в законоустановения срок е подал жалба срещу постановлението на ВОП - С. от 21.02.2024 г.

С. военен съд е образувал ЧНД № 20246100200020, по което с определение № 6/05.03.2024 г. е отменил постановлението за прекратяване на досъдебното производство и е върнал делото на ВОП – С. за допълнително разследване с указанието доказателствената съвкупност да бъде анализирана с оглед константната практика за престъпленията по Глава 13 от НК и да бъде изготвен законосъобразен и обоснован прокурорски акт.

Последвало постановление на Военно-окръжна прокуратура - С. от 29.03.2024 г. по досъдебно производство № г., пр. пр. №/2022 г. по описа на ВОП - гр. С., с което прокурорът приел, че от доказателствата по делото по безспорен и категоричен начин се установява, че на 14.10.2022 г. в дежурната стая на ЦППО и ПСК в сградата на Пети битов корпус на НВУ „.....“ М.К., командир на рота в сектор „.....“ в– НВУ „.....“ – гр. В.Т. отправил няколкократно към прекия си началник – М. И., началник на сектора, в негово присъствие и в присъствието на още двама военнослужещи думите „Болест да те яде, да пукнеш дано! Проклинам те!“ След това прокурорът направил анализ на правната природа на престъплението по чл. 378, ал. 2, пр. 1, вр. ал. 1, пр. 1 от НК, достигайки до извод, че изречените думи не изпълват състава на престъплението обида, тъй като клетвите не изразяват негативна оценка за личността на И. под формата на епитети, квалификации, сравнения, обидни жестове, които да засягат честта и достойнството му на военнослужещ. Прокурорът счел, че не се касае и за престъпления по чл. 379а от НК и по чл. 372, ал. 1 от

НК, тъй като К. е изпълнил нареждането на началниците си да оформи надлежно книгата за приемане и предаване на стаята на съхранение на оръжието и да затвори и запечата оръжейната стая, макар и след произнасянето на клетвите. Поведението на К. прокурорът квалифицирал като нарушение на военната дисциплина по смисъла на ЗОВСРБ и Етичния кодекс за поведение на военнослужещите, като преценката за налагане на дисциплинарно наказание на военнослужещия е от компетентността на неговите началници. С аргумента, че деянието не съставлява престъпление, прокурорът прекратил досъдебно производство №, пр. пр. №/2022 г. по описа на ВОП - гр. С..

Недоволен от произнасянето на прокуратурата, М. В. И. отново атакувал прокурорския акт, като подал жалба срещу него до С. военен съд.

С. военен съд образувал ЧНД № 20246100200033 по опис на СВС, по което с определение № 12/17.04.2024 г. – предмет на настоящата проверка, отменил постановлението за прекратяване на досъдебното производство и върнал делото на ВОП – С. за допълнително разследване, като отново дал указания да бъде извършен анализ на доказателствената съвкупност, с оглед изречените думи и присъстващите лица съобразно константната практика по глава 13 от НК.

По протест на прокурор от ВОП – С. срещу определението на СВС е образувано ВЧНД № 33/2024 г. по описа на Военно-апелативен съд, като с определение № 44/24.06.2024 г. по същото дело е потвърдено определение № 12 по ЧНД № 20246100200033 по опис на С. военен съд.

Военно-апелативният съд, в настоящия състав, намира за неоснователен протеста срещу определение № 22/07.08.2024 г., постановено по ЧНД № 70/2024 г. по описа на Военен съд – С..

Изложените в протеста доводи не могат да бъдат възприети като обосновани и съобразени с правната теория и съдебната практика.

В контролираното определение първоинстанционният съд обстойно е обсъдил защо е приел, че постановлението на прокурора от ВОП – С., с което за трети път е прекратено досъдебното производство № г., пр. пр. №/2022 г. по описа на ВОП – С. е незаконосъобразно и досъдебното производство следва да бъде върнато на ВОП – С. за допълнително разследване, като е дал съответни указания, които следва да бъдат изпълнени.

Първоинстанционният съд е съобразил изложената от прокурора в постановлението за прекратяване фактическа обстановка, при която от доказателствата по делото се установява, че на 14.10.2022 г. свидетелят А.Р. - Началник отделение „.....“ в ПСК, при застъпване като дежурен по ЦППО и ПСК и отстъпващата дежурство П. констатирали, че в книгата за приемане и предаване на стаята за съхранение на оръжието, за която отговаря К., липсва подпис от К. за нейното отваряне, докато оръжейната била отворена. По този повод дежурните потърсили К., за да подпише книгата и да затвори оръжейната, но той отказал да дойде, при което било потърсено съдействието на началниците на командира на ротата —

свидетелите М. и М. И.. Около 17:00 часа двамата офицери заедно с К. дошли в дежурната стая, в която в този момент бил останал само новият дежурен - Р.. М. и И. разяснили на К., че следва да оформи документацията, припомнили му реда за попълване на документите от отговорника за стая за съхранение на оръжията и му казали да затвори оръжейната. Внезапно К. пристъпил към И., доближил лицето си на около 40-50 см. до неговото, и гледайки го втренчено в очите, с равен, монотонен тон, жестикулирайки с една ръка, изрекъл думите: „Болест да те яде, да пукнеш дано! Проклинам те!“, и повторил думите няколко пъти, гледайки го по същия начин и правейки жест с ръка. Жестът не бил обиден. Още при първото произнасяне на думите М. реагирал, като му разпоредил да спре с думите: „Замълчете! Какво си позволявате г-н капитан!“, а И. бил толкова изненадан от това поведение, че не реагирал. К. не обърнал внимание на разпореждането на М. и продължил да повтаря тези реплики със сериозно изражение на лицето си. След като М. отново му наредил да спре, К. престанал да повтаря горепосочените думи. Свидетелят .. Р. се почувствал неудобно от поведението на К. и напуснал дежурната стая. М. наредил на И., който продължавал да стои неподвижно, изненадан от поведението на подчинения си, да излезе от стаята. След това наредил на К. да изпълни задълженията си по отношение на попълване на документите и същият ги изпълнил, както и затворил и запечатал оръжейната стая в присъствието на ... Р..

При така изложената фактическа обстановка, СВС приел, че указанията на съда в предходните цитирани по-горе определения не са изпълнени, а ако това е било сторено, прокуратурата би могла да достигне и до различни правни изводи, тъй като при анализа на доказателствената съвкупност в светлината на изобилната и константна практика на ВС и ВКС на РБ, в конкретния случай във висока степен на достоверност се очертава състав на престъпление по глава тринадесета от НК с всичките си обективни и субективни признаци. Съдът посочил, че реализирането на дисциплинарната отговорност на даден военнослужещ за допуснати от него дисциплинарни нарушения, не е пречка и за реализиране на неговата наказателна отговорност, ако деянието му съставлява и престъпление по НК.

С тези аргументи съдът отменил постановлението на прокурора, като дал указания за изготвяне на законосъобразен и обоснован от доказателствата по делото прокурорски акт.

Военно-апелативният съд счита за необходимо отново да подчертае, че за прекратяване на наказателното производство прокурорът е длъжен да се увери, че в рамките на установените факти не са налице данни не само за престъплението, за което е образувано производството и по първоначалната квалификация на деянието, но и не са налице данни - изобщо, за извършено престъпление от общ характер. Освен това, няма спор, че в дискреция на прокуратурата е да подведе установените действия на наказателноотговорното лице под конкретен състав на престъпление от общ характер. В конкретния случай, обаче, направената оценка от прокурора на събраните доказателства от правна страна отново е неубедителна и в противоречие с правната теория и съдебната практика, включително по отношение обективния критерий за унизителността и обществената неприемливост на

употребените от К. изрази.

Не може да бъде споделено становището на прокурора, че отправените от К. към И. изрази са несъставомерни по чл. 378 от НК, тъй като представляват „клетви“ – в смисъл на зложелателни думи към някого, за да му се случи нещо лошо, проклетие, но не изразяват негативна оценка за личността на И. под формата на епитети, квалификации, сравнения, обидни жестове, които да засягат честта и достойнството му на военнослужещ.

Следва да се подчертае, че инвективната (обидна) лексика поначало обхваща думи и изрази с обидно или унизително значение, които се използват за изразяване на негативно отношение, гняв или омраза към дадено лице, група или явление. Тази лексика може да включва псувни, ругатни, обидни прякори и други изрази с агресивна или отрицателна насоченост.

Инквективната лексика се използва предимно в неформални и конфликтни ситуации, а в повечето култури е социално неприемлива за официална или публична употреба. Основни характеристики на инвективната лексика са негативност (съдържа думи и изрази, които носят силно негативен или обиден заряд) и емоционалност (лексиката често се използва за изразяване на силни емоции, като гняв, омраза или презрение), като употребата на инвективна лексика се смята за неподходяща или вулгарна в много обществени среди. Тази лексика категорично не е част от културно приемливата комуникация.

В конкретния случай използваните от К. думи „Болест да те яде, да пукнеш дано!

Проклинам те!“ са с агресивна, отрицателна по своето съдържание насоченост към И. – пряк началник на К., и са употребени във връзка с изпълнението на задължения по реда на съхранение на оръжието, както и по отношение субординацията началник-подчинен в Българската армия. Дали след това К. е изпълнил нареждането на началниците си да оформи надлежно книгата за приемане и предаване на стаята за съхранение на оръжието, и да затвори и запечата оръжейната стая, е без значение, поради което не може да бъде споделена тезата на прокурора, че по този начин не е била накърнена субординацията и подчинеността във формирането.

Следва отново да се отбележи, че случаят се отнася до особен обект на престъпна дейност, какъвто са обществените отношения, свързани с подчинеността и военната чест. Това налага, както вече е отбелязвано, оценката на събраните доказателства и съобразно понятието войсков ред, който поначало е усложнена съвкупност от обществени отношения, регламентирани със закон и подзаконов нормативни актове и съществен негов елемент са уставните взаимоотношения между военнослужещите, а задължението за спазването на последните важи за всеки военнослужещ – каквато оценка не е извършена от прокурора в конкретния случай.

Касае се за изначален пропуск на прокурора, въз основа на установените при разследването факти, да открие наличието на елементи от състава на престъпление от общ характер, или пък – не откривайки такива елементи, да аргументира убедително и в съответствие с теорията и практиката правните си изводи в тази връзка.

По тези изложени съображения и на основание чл. 243 ал.8 от НПК Военно-апелативният съд

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА Определение № 22/07.08.2024 г., постановено по ЧНД № 70/2024 г. по описа на Военен съд - С..

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване или протест.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____